

УДК 657.25

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДІВ ЩОДО ПОЛІПШЕННЯ СТАНУ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Каземирчик М.С. студентка Технологічного-економічного коледжу
Миколаївського національного аграрного університету, Україна
Науковий керівник – викладач I категорії Ліхолетова Ю.М.

Метою будь-якого підприємства є максимізація дохідної частини та зниження видаткової. Але не всі власники здатні провести управлінський аналіз з урахуванням витрат на охорону праці в сукупності з іншими показниками, які характеризують економічну ефективність підприємства.

Так як охорона праці не пов'язана з виготовленням продукції, то дуже важко розрахувати ефект від вкладання коштів у розвиток безпеки. Результати фінансування цієї сфери – мінімізація збитку та повне попередження небезпечних ситуацій.

Перший метод розрахунку ефективності – «Теорія айсбергу» згідно до якої, витрати на безпеку поділяються на прямі (заробіток за період постраждалого, медичні витрати, вартість медикаментів) та непрямі (втрата робочого часу, збиток майну господарству, втрата престижу компанії, фінансування юристів та адвокатів, штрафи) [1].

На сьогодні є такі формули для розрахунку ефекту від вкладання коштів на охорону праці:

Коефіцієнт травматизму (Кч) на 1 тис. працюючих:

$$K_{\text{ч}} = \frac{\text{кількість постраждалих}}{\text{кількість працівників}} \times 1000(1)$$

Коефіцієнт тяжкості (Кт) – середня тривалість 1 травми:

$$K_{\text{т}} = \frac{\text{дні непрацездатності}}{\text{кількість травм}}(2)$$

Коефіцієнт частоти нещасних випадків зі смертельними наслідками (Ксм) на 1 тис. працюючих:

$$K_{\text{см}} = \frac{\text{кількість нещасних випадків}}{\text{кількість працівників}} \times 1000(3)$$

Щоб підсумувати вищезазначене, створили коефіцієнт трудових втрат (Ктв):

$$K_{\text{тв}} = K_{\text{ч}} \times K_{\text{т}} + K_{\text{см}} 6000$$

де 6000 – умовна тяжкість нещасливого випадку.

Показники соціальної та соціально-економічної ефективності витрат на охорону праці розраховуються як відносні величини соціальних або соціально-економічних результатів до витрат, необхідних на їх здійснення. Вони використовуються для визначення і порівнювання фактичного рівня питомих витрат, необхідних для зниження частки працюючих у несприятливих умовах праці, рівня травматизму, захворюваності, плинності кадрів на різних підприємствах і галузях [2].

Розрахунок економічної ефективності впровадження заходів щодо поліпшення охорони праці на підприємствах проводиться з цілями:

- визначення фактично економічної ефективності здійснених заходів;
- економічного обґрунтування планових заходів, у тому числі вибору оптимального варіанту проектних рішень;
- розрахунку нормативів витрат на приведення умов праці на робочих місцях у відповідальність з вимогами систем стандартів безпеки праці, будівельних норм і правил, системи людини – машина чи виробниче середовище).

Показник ефективності витрат підприємства на заходи щодо охорони праці (Е):

$$E = \frac{\text{річна економія витрат від поліпшення охорони праці}}{\text{загальні витрати на охорону праці}}(5)$$

Визначення ефективності поточних витрат підприємства на охорону праці передбачає облік двох альтернативних видів економії від поліпшення охорони праці, що можуть бути розраховані за:

- економічними показниками, обов'язковими для обліку і статистичної звітності;

- форми статистичної звітності №1-ПВ(умови праці), №1-УБ (відомча), №7-ТНВй ін.;

- показниками, що отримані в результаті поточного обліку основних соціально-економічних результатів за визначений час (зниження рівня виробничого травматизму і захворюваності, суми пільг і компенсацій за роботу в несприятливих умовах, скороченні плинності кадрів та ін).

Отже, для розрахунку ефективності використання коштів на охорону праці керуються багатьма методами. Найточніший – за допомогою показників, які розраховуються з використанням статистичних даних окремо по кожному підприємству.

Найбільш легкий і ефективний спосіб – за допомогою показника ефективності витрат, але цей метод не універсальний. Для інших випадків розраховано систему коефіцієнтів, з узагальнюючим – коефіцієнт трудових витрат, на основі аналізу якого можна дослідити ефективність використання коштів.

Список використаних джерел

1. А.В. Воротников. «Безпека охорони праці» №1, 2008 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.biota.ru/publish/magazine/article/303>.

2. Лесенко Г.Г. Підготовка документів для оцінки ступеня професійного ризику виробництва / Г.Г..Лесенко // Охорона праці. – 2004. – №5. – С 12–36.